

דף עמדה בנושא הצעת חוק לפתיחת אזורי הכשרות

הצעת חוק איסור הונאה בכשרות – תיקון: מתן תעודת הכשר על ידי רב מקומי.

רקע

הכשרות הממלכתית בייעודה אמורה לתת שירות של מזון כשר בכל מדינת ישראל, כאשר כל רבנות מקומית מוסמכת לתת שירותי כשרות באזור הגיאוגרפי שבה היא נמצאת. הדבר יוצר בעיות שונות בשל רבנויות "מחמירות" או "מקלות" בנהלי הכשרות ובשל אפשרויות אכיפה המשתנות בין הרבנויות השונות. המצב הקיים לא מאפשר לצרכן לדעת איזו רמת כשרות הוא באמת צורך.

ההשלכות האפשריות לפתיחת אזורי הכשרות

דוח מבקר המדינה 2008 (59 ב' עמ' 1004) מתייחס להצעה לאפשר לרבנים לתת כשרות מחוץ לתחומם כדלהלן:

"לדעת מבקר המדינה, הענקת שירותי כשרות על ידי רבנויות מקומיות מחוץ לתחומיהן, פוגעת בסמכות הרבנויות המקומיות שבתחומיהן מצויים בתי העסק ומכבידה על בתי העסק משום שהם נאלצים להחזיק בכמה הכשרים של הרבנות המקומית ושל רבנויות אחרות. כיוון שהתעודות השונות ניתנות תמורת תשלום של בעלי העסקים, סביר להניח שהם לא יישאו לבדם בעלות הנוספת ויגלגלו אותה על הצרכנים".

מלבד דברי מבקר המדינה, יש לדעת שמתן אפשרות לרבנות מקומית לתת הכשר מחוץ לתחומה הגיאוגרפי, ייצור המשך של דירוג רבנויות טובות יותר וטובות פחות, ויאפשר פתח לשחיתות ומתן הכשרים משיקולים זרים. בנוסף, אחזקת מערך כשרות באזור מרוחק תגרום להתייקרות של האגרות ועלויות ההשגחה.

פתרון יסודי לבעיות במערך הכשרות

מערך הכשרות צריך לעבור שינוי ושדרוג מהשורש בכדי לפתור את בעיות העסקה, ההכשרה וההתמקצעות של המשגיחים וצוות ההשגחה. אך שינוי שיאפשר לכל רבנות להפוך לגוף כשרות ארצי לא יפתור את הבעיות הקיימות בכשרות הממלכתית.

הבעייתיות המרובה בהצעה חוק זו, היא העובדה שאין בה דבר שיספר במאומה את מערך הכשרות הממלכתית. הפתרון לבעיות שהוצגו בדו"ח מבקר המדינה ולשדרוג מערך הכשרות הממלכתית הוא בהכפפת כלל הרבנויות המקומיות לנהלים אחידים לפי סוגי רמות הכשרות השונות ע"פ הצעת החוק של המשרד לשירותי דת איסור הונאה בכשרות (כללים אחידים למתן תעודת הכשר), התשע"ד-2014. רק בצורה ברורה ושקופה יוכל כל צרכן לדעת מהי רמת הכשרות עליה הוא מקפיד.

סיכום

מערך הכשרות צריך לעבור שינוי משמעותי על מנת לשפר ולייעל את השירות לצרכנים. אולם, הצעת החוק הנוכחית לא עונה על הבעיות האמתיות, והפתרונות המוצעים בה יפכו את מערך הכשרות ללא יעיל, לא שקוף ויקר מאוד לציבור הצרכנים.